

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 337/2021-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **ANOTHER HOUSE s. r. o.**, 1. mája 45, Zlaté Moravce, IČO 46 580 034, zastúpenej advokátkou Mgr. Silviou Moravčíkovou, Mikulášska 29, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 8 Cdo 39/2020 z 29. apríla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkové okolnosti prípadu

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. júla 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Napadnuté uznesenie navrhuje zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a priznať jej náhradu trov konania vzniknutých pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v konaní vedenom Okresným súdom Nitra (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 16 C 15/2017 domáhala proti Slovenskej republike zastúpenej Ministerstvom dopravy a výstavby Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaný“) náhrady škody v sume 31 575 eur s príslušenstvom spôsobenej nesprávnym úradným postupom v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zodpovednosti za škodu“). Sťažovateľka svoju žalobu odôvodnila tým, že pre účel získania koncesie na prevádzkovanie taxislužby bola nútená splniť zákonom vyžadované podmienky, pričom jednou z nich bolo úspešné absolvovanie skúšky na Okresnom úrade [REDACTED] (ďalej len „okresný úrad“), ktorou sa preukazovala odborná spôsobilosť žiadateľa o koncesiu. Nesprávny

úradný postup spočíval podľa sťažovateľky vo vadnom doručení pozvánky na skúšku okresným úradom, ktorý ju doručoval na nesprávnu adresu konateľa sťažovateľky, ďalej v nesprávnom vyhodnotení písomnej časti skúšky a tiež v nesprávnom a zdĺhavom vybavovaní jej žiadosti o vydanie koncesie. V dôsledku uvedeného nesprávneho úradného postupu začala sťažovateľka prevádzkovať taxislužbu až v auguste 2014, t. j. o rok neskôr, čím jej vznikla škoda v sume 31 575 eur predstavujúca ušlý zisk za dané obdobie.

3. Rozsudkom č. k. 16 C 15/2017-198 z 8. júna 2018 okresný súd žalobu sťažovateľky zamietol a žalovanému a okresnému úradu v procesnom postavení intervenienta priznal proti sťažovateľke náhradu trov konania rozsahu 100 %.

3.1. V odôvodnení konštatoval, že postup okresného úradu pri doručovaní pozvánky na skúšku nie je možné kvalifikovať ako nesprávny úradný postup v zmysle zákona o zodpovednosti za škodu. Rovnako ani vyhodnotenie výsledkov písomnej skúšky a neúspech konateľa sťažovateľky na predmetnom termíne skúšky nepredstavuje nesprávny úradný postup okresného úradu. K tvrdeniu sťažovateľky o nesprávnom postupe pri vybavovaní žiadosti o udelenie koncesie okresný súd uviedol, že koncesia bola sťažovateľke udelená v zákonom stanovenej lehote, preto k namietaným priet'ahom nedošlo. Okresný súd napokon dospel k záveru, že sťažovateľka nepreukázala ani existenciu príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom a vzniknutou škodou, pretože z vykonaného dokazovania vyplynulo, že neskoršie začatie prevádzkovania podnikateľskej činnosti (taxislužby) nebolo spôsobené výlučne postupom okresného úradu, ale bolo ovplyvnené samotným konaním sťažovateľky, ktorej konateľ neúspešne absolvoval skúšku preukazujúcu odbornú spôsobilosť, a tiež nedostatočným zabezpečením dokladov potrebných na podanie žiadosti o udelenie koncesie. Okresný súd nepovažoval za jednoznačne preukázanú ani uplatnenú výšku škody, keďže z predloženého vyčíslenia nebolo možné zistiť, ako sťažovateľka k predmetnej sume dospela. Na základe uvedených skutočností okresný súd skonštatoval nepreukázanie zákonných predpokladov na vznik nároku na náhradu škody v zmysle zákona o zodpovednosti za škodu, a preto žalobu sťažovateľky ako nedôvodnú zamietol.

4. Na základe odvolania sťažovateľky Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 6 Co 15/2019-282 z 27. mája 2019 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) potvrdil rozsudok okresného súdu ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a žalovanému a intervenientovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

4.1. Krajský súd sa v celom rozsahu stotožnil so zisteným skutkovým stavom a právnym posúdením veci okresným súdom, pričom prisvedčil jeho právnemu názoru, že v danom prípade neboli splnené predpoklady na vznik nároku na náhradu škody. Zhodne ako okresný súd dodal, že neskoršie začatie prevádzkovania taxislužby bolo podstatným spôsobom zapríčinené konaním, resp. nekonaním sťažovateľky, ktoré spočívalo v neúspešnom zložení skúšky konateľom sťažovateľky a nezabezpečení dokladov potrebných pre účely vydania koncesie.

5. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodila z § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Namietala, že krajský súd sa pri riešení právnej otázky, od ktorej záviselo jeho rozhodnutie, odklonil od rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 60/2003, keď sa stotožnil s právnym názorom okresného súdu, že postup okresného úradu pri doručovaní pozvánky na skúšku, jeho postup počas realizácie skúšky vrátane vyhodnotenia jej výsledkov a pri posudzovaní žiadosti o udelenie koncesie nie je možné považovať za jeho nesprávny úradný postup.

6. Napadnutým uznesením najvyšší súd dovolanie sťažovateľky ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) a f) CSP a rozhodol o nároku na náhradu trov dovolacieho konania.

6.1. Najvyšší súd skonštatoval neopodstatnenosť sťažovateľkou uplatneného dovolacieho dôvodu, pretože súdy nižších inštancií náležite zistili skutkový stav a vec správne právne posúdili. Sťažovateľkou v dovolaní vymedzené otázky sa podľa najvyššieho súdu týkali posúdenia skutkových okolností konkrétneho prípadu a boli výsledkom hodnotenia jednotlivých dôkazov. V tejto súvislosti najvyšší súd zdôraznil, že predpoklady na uplatnenie nároku na náhradu škody podľa zákona o zodpovednosti za škodu sa vyznačujú individualitou, preto nemožno dospieť k záveru, že krajský súd sa pri rozhodovaní odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľky

7. Proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu podala sťažovateľka ústavnú sťažnosť, v ktorej po obsírnej rekapitulácii skutkového stavu a zhrnutí obsahu jednotlivých rozhodnutí vydaných konajúcimi súdmi vyjadruje svoj nesúhlas s právnym názorom najvyššieho súdu, že krajský súd sa pri rozhodovaní neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu. Sťažovateľka opakuje svoje výhrady týkajúce sa postupu okresného úradu pri posudzovaní jej žiadosti o udelenie koncesie a jeho postupu pri hodnotení výsledkov skúšky. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľka argumentuje, že najvyšší súd „*nezabezpečil v zákonom požadovanej kvalite procesné záruky ochrany základného práva na súdnu ochranu a základného práva na spravodlivé súdne konanie, najmä princíp právnej istoty, princíp nestrannosti a objektivity postupu konajúceho súdu*“. Odmietnutím dovolania najvyšší súd odňal sťažovateľke prístup k súdu a zasiahol do jej práva na spravodlivé súdne konanie.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo dovolanie sťažovateľky odmietnuté ako neprípustné podľa § 447 písm. c) a f) CSP.

9. Ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom (I. ÚS 31/05) a v zásade nemá právomoc preskúmavať skutkové zistenia a právne názory všeobecných súdov, ktoré pri výklade a uplatňovaní zákonov vytvorili skutkový a právny základ ich rozhodnutí. Kompetenciou ústavného súdu je v prípadoch napadnutia rozhodnutí všeobecných súdov kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem a postupu, ktorý im predchádzal so základnými právami. Preskúmanie rozhodnutia všeobecného súdu v konaní pred ústavným súdom má opodstatnenie len v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by prijaté právne závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska

neospravedliteľné a neudržateľné, čím by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (IV. ÚS 43/04).

10. Také pochybenie však nebolo v posudzovanej veci sťažovateľky zistené.

11. Účelom práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), ako aj práva na spravodlivý súdny proces (čl. 6 ods. 1 dohovoru) je zaručiť každému prístup k súdu, čomu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú [čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04)]. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi poskytuje v konaní o opravných prostriedkoch. Ak účastník konania splní predpoklady vyžadované zákonom pre poskytnutie ochrany v opravnom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť (napr. II. ÚS 78/05, II. ÚS 249/05).

12. Ústavný súd pritom stabilne judikuje, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľov (m. m. II. ÚS 324/2010). Uvedené však zároveň nevyklučuje, že ústavne konformné posúdenie vlastnej právomoci najvyšším súdom je následne ústavným súdom preskúmateľné v konaní o ústavnej sťažnosti.

13. V súlade s uvedeným sa tak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zameril na posúdenie, či najvyšší súd v napadnutom uznesení ústavne akceptovateľným spôsobom vysvetlil dôvody odmietnutia dovolania sťažovateľky, a teda či účinky jeho dovolacej právomoci boli zlučiteľné s jej právom na prístup k súdu.

14. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia (bod 12) vyplýva, že sťažovateľkou uplatnený dovolací dôvod nepovažoval najvyšší súd za vymedzený v súlade s § 432 ods. 2 CSP, pričom otázku formulovanú sťažovateľkou v dovolaní vyhodnotil ako otázku týkajúcu sa posúdenia skutkových okolností získaných dokazovaním vykonaným v predmetnej právnej veci (bod 17). Argumentácia sťažovateľky vo vzťahu k uplatnenému dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP nebola podľa názoru najvyššieho súdu dostatočná, nebolo z nej zrejmé, v čom sťažovateľka vidí splnenie predpokladov prípustnosti jej dovolania, pričom ju bolo možné vnímať len ako nespokojnosť s právnym názorom súdov nižších inštancií (body 18 a 19). Najvyšší súd napokon uzavrel, že konajúce súdy náležite zistili skutkový stav a vec správne právne posúdili, pričom dodal, že otázka posúdenia, či boli splnené podmienky na náhradu škody podľa zákona o zodpovednosti za škodu, závisí od konkrétnych okolností prejednávanej veci a vyznačuje sa individualitou.

15. Z obsahu predložených rozhodnutí konajúcich súdov vyplýva, že podstata neúspešnosti sťažovateľky s uplatnením jej nároku tkvie v nesplnení zákonom požadovaných troch podmienok na vznik zodpovednosti štátu za škodu, ktorými sú existencia nesprávneho úradného postupu, vznik škody a vzájomná príčinná súvislosť medzi nimi. Z celej argumentácie sťažovateľky predostretej v ústavnej sťažnosti je pritom zrejmé, že je nespokojná s tým, ako všeobecné súdy právne posúdili jej uplatnený nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom okresného úradu. V tomto smere však podľa ústavného súdu ide zo strany sťažovateľky len o pokračujúcu polemiku

s tým, ako bol kvalifikovaný postup okresného úradu v konaní o udelenie koncesie. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu, ktorý sťažovateľka označuje za porušovateľa svojich ústavných práv, však v ústavnej sťažnosti predostiera len nesúhlas s právnym záverom najvyššieho súdu, podľa ktorého nedošlo zo strany krajského súdu k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Sťažovateľka pritom len stroho bez akéhokoľvek vecného rozvinutia svojej argumentácie namieta, že najvyšší súd jej odmietnutím dovolania odňal prístup k súdu. V ústavnej sťažnosti tak podľa názoru ústavného súdu absentujú konkrétne dôvody, v čom posúdenie neprípustnosti dovolania najvyšším súdom vybočuje z ústavnoprávných limitov, pričom sťažovateľka okrem všeobecného konštatovania žiadne relevantné argumenty potrebné pre zásah ústavného súdu nepredkladá.

16. Najvyšší súd pritom podľa názoru ústavného súdu v odôvodnení svojho rozhodnutia zrozumiteľne vysvetlil dôvody, ktoré ho viedli k záveru o neprípustnosti dovolania sťažovateľky, pričom stručne, ale jasne zdôvodnil svoj právny názor, že krajský súd sa pri rozhodovaní neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

17. K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie ústavný súd už len dodáva, že dané právo nie je možné vykladať tak, že by sťažovateľke garantovalo právo na úspech v konaní či zaručovalo rozhodnutie zodpovedajúce jej predstavám. Jeho obsahom je právo na také súdne konanie, v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi za súčasnej aplikácie ústavných princípov. Ústavný súd už mnohokrát vo svojej judikatúre konštatoval, že nesúhlas sťažovateľky so závermi či názormi konajúcich súdov nemôže sám osebe zakladať dôvodnosť ústavnej sťažnosti.

18. Vzhľadom na uvedené ústavný súd, zohľadňujúc najmä prezentovanú sťažnostnú argumentáciu sťažovateľky, uzatvára, že v prerokúvanej veci nezistil, nič čo by nasvedčovalo, že napadnutým uznesením došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

19. Z týchto dôvodov ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, keďže medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a porušením označených práv sťažovateľky nebola zistená kauzálna súvislosť.

20. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. augusta 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu